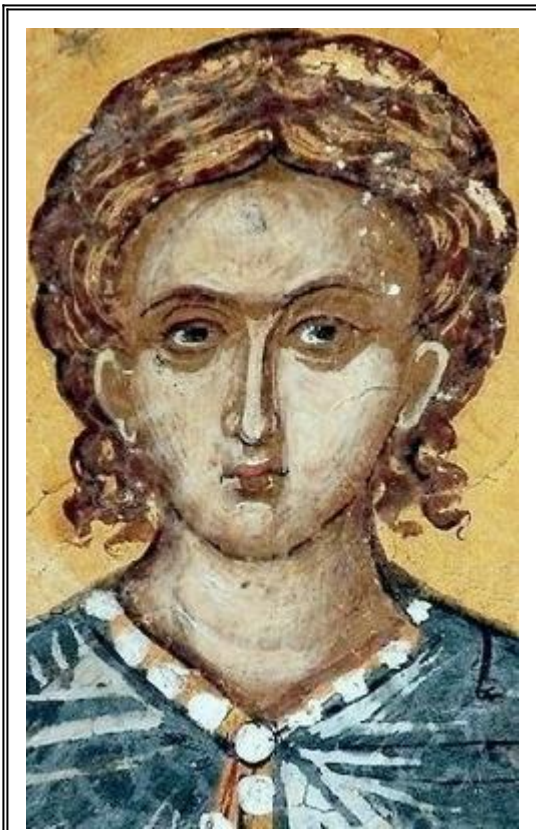

15.09.2016 г. / 07:27:15

Вяра

15.09 по еретическия, † 02 септември по православния календар - Св. мъченик Мамант Кесарийски. Св. 3618 мъченици в Никомидия. Св. преподобни Йоан Постник, патриарх Константинополски

Житие и страдание на светия мъченик Мамант († 275 г.)

*Свети мъченик Мамант
Кесарийски. Фрагмент от
стара стенопис. Гърция*

Светият мъченик Мамант се родил в Пафлагония (1). Родителите му, Теодот и Руфина, били знатни хора: и двамата произхождали от рода на патрициите (2), били почитани, богати и сияели с благочестие. Те не могли да скриват дълго

своята вяра в Христа и горещата си любов към Него, и открито пред всички изповядали своето благочестие и мнозина обърнали към Христа. Затова за тях донесли на Александър, наместник на град Гангър (3). На този наместник била дадена заповед от царя - по всякакъв начин да разпространява и утвърждава почитането на езическите богове, а християните и всички, които не се подчиняват на тази царска заповед, да измъчва и убива.

Като повикал Теодот на съд, Александър започнал да го принуждава да принесе жертва на идолите. Но Теодот даже не искал да слуша това, което му говорел наместникът. Александър, макар и да бил готов веднага да предаде на мъчение непокорния, се въздържал поради знатния произход на Теодот: защото нямал право да безчести и измъчва потомците на патрициите без изричното разрешение на царя. Затова Александър изпратил Теодот в Кесария Кападокийска (4) при управителя Фавст. Този управител колкото бил усърден в своето безбожно нечестие, толкова бил жесток по отношение на християните. Като видял Теодот, Фавст веднага го затворил в тъмница. Последвала мъжа си и жената на Теодот, блажената Руфина, макар и по това време да била бременна: тя отишла в тъмницата заедно с него и тук търпяла страдания за Христа. Теодот знаел немощта на тялото си и виждал неистовата жестокост на мъчителя, но желал по-добре да умре, отколкото да съгреша в нещо против благочестието. Боейки се, че няма да му стигнат сили да понесе предстоящите тежки мъчения, той се обърнал с усърдна молитва към Господа.

- Господи, Боже на силите - молел се Теодот, - Отец на възлюбения Твой Син! Благославям Те и Те прославям за това, че си ме удостоил да бъда хвърлен в тази тъмница за Твоето име. Но Те моля, Господи: Ти знаеш моята немощ - приеми духа ми в тази тъмница, за да не се похвали врагът ми заради

мене.

Бог, Който “е създал сърцата и вниква във всичките техни дела” (5), чул Своя верен раб и скоро му изпратил блажена кончина; извеждайки душата му от тъмницата на тялото, Той я вселил в светлите небесни обители. Жената на Теодот, блажената Руфина, претърпявайки в тъмницата лишения и страдания и обзета от голяма скръб по мъжа си, преждевременно родила син. Гледайки новороденото дете и бездиханното тяло на мъжа си, тя със съкрушение и сълзи се молела на Бога:

- Боже, Който си създал човека и от реброто му си сътворил жената, заповядай и аз да отида по същия път, по който е отишъл мъжът ми, и като ме освободиш от този краткотраен живот, ме приеми във вечните Ти обители! Родения младенец Сам Ти възпитавай, както знаеш! Бъди за него баща и майка, и пазител на живота му!

Викайки към Бога в своята печал, тази честна и свята жена била чута от Него и освободена от тялото, и отишла във вечната свобода, предавайки душата си в ръцете на Господа. А младенецът останал жив сред мъртвите си родители.

Тогава Господ, Който “пази младенците” (Пс. 114:5 (слав.)), благоволил да открие случилото се на една знатна и благочестива жена на име Амия, живееща в Кесария. В сънно видение чрез Своя Ангел ѝ наредил да измоли от управителя телата на светците, преставили се в тъмницата, и да ги погребее с чест; а младенца да вземе при себе си и да го възпитава като свой син. Като се събудила, Амия побързала да изпълни това, което ѝ заповядал Господ, и измолила от управителя разрешение да вземе от тъмницата телата на починалите затворници. Бог склонил към милост жестокото сърце на управителя и той не възпрепятствал желанието на благочестивата жена. И ето, Амия, влизайки в тъмницата, намерила телата на двамата затворници, лежащи един до друг,

а сред тях - красивия и радостен младенец. Тя взела телата на светците и с чест ги погребала в градината си, а младенеца взела със себе си. Амия била бездетна вдовица и водела целомъдрен живот. Тя обикнала младенеца като свой син и започнала да го възпитава по християнски.

Младенецът растял, но до петата си година нищо не говорел. Първата дума, която казал на Амия, станала негова втора майка, била "мама" и от тази дума бил наречен Мамант. Амия го дала да се учи да чете и пише, и той скоро надминал всичките си връстници, и всички се удивлявали на разума му.

Тогава в Рим царувал нечестивият Аврелиан (6). Той принуждавал всички да се покланят на идолите, и не само възрастните мъже и жени, но и малките деца, при което на децата обръщал особено внимание, надявайки се, че те, като малолетни и неразумни, лесно могат да бъдат прелъстени и насочени към всяко зло дело. Освен това нечестивият цар мислел, че децата, свикнали от малки да ядат идоложертвено месо, на старини ще бъдат още по-усърдни идолопоклонници. Затова с различни ласкателства той ги привеждал към своето нечестие. Много от децата, дори и юношите, наистина се поддавали на измамата и се подчинявали на царската воля. Но тези, които били другари на Мамант от училище, следвайки наставленията му, не изпълнявали царските заповеди. Защото Мамант, имащ от младини *"мъдрост, която е седина за людете, и безпорочен живот, който е възраст на старостта"* (7), доказвал на другарите си нищожеството на езическите богове, бездушни и безсилни, и ги поучавал в познаването на Единия истинен Бог - Когото почитал сам - и да Му принасят духовна жертва - съкрушен дух и смирено сърце (Пс. 50:19).

По това време на мястото на Фавст в Кесария бил изпратен от царя друг управител, на име Демокрит. Той бил голям

ревнител на своята нечестива и безбожна вяра и дишал гонения и убийства срещу християните. Донесли му за Мамант, че той не само сам не се покланя на боговете, но и другите момчета, учещи с него, развърщава и учи на християнската вяра. Тогава блаженият юноша бил на петнадесет години. Той бил отново сирак, тъй като неговата втора майка - Амия, оставяйки голямо имущество на своя приеман син - свети Мамант, като на единствен наследник, отишла при небесното богатство, приготвено за обичащите Бога.

Като чул за светия, Демокрит изпратил хора за него и, когато го довели, най-напред го попитал християнин ли е и истина ли е това, че той не само не се покланя на боговете, но и развърщава другарите си, учейки ги да не се подчиняват на царската заповед.

Блаженият юноша, като свършен и зрял мъж, без страх отговорил:

- Аз съм същият този, който не смята за нищо вашата мъдрост. Вие сте се отклонили от правия път и блуждаете в такава тъмнина, че даже не можете да гледате към светлината на истината; оставяйки истинния и жив Бог, вие сте пристъпили към бесовете и се кланяте на бездушни и глухи идоли. А аз никога няма да отстъпя от моя Христос, и доколкото мога, се старая всички да обръщам към Него.

Изумен от дръзновения отговор на свети Мамант, Демокрит се разгневил и заповядал незабавно да го отведат в храма на техния скверен бог Серапис (8), и там насила да го заставят да принесе жертва на идола. А Мамант, без ни най-малко да се бои от гнева на управителя, спокойно му възразил:

- Не бива да ме оскърбяваш: аз съм син на родители, произхождащи от знатен сенаторски род.

Тогава Демокрит попитал стоящите наоколо за произхода на светия и като узнал, че той е родом от древните римски сановници, и че Амия, знатна и богата жена, го е възпитала и го е направила наследник на своето богато имущество, не се решил да го предаде на мъки, защото в действителност нямал право на това. Затова като го оковал в железни вериги, го изпратил при цар Аврелиан, който тогава бил в град Еги (9), и в писмо му обяснил всичко, отнасящо се до Мамант.

Царят, като получил писмото на Демокрит и го прочел, веднага заповядал да доведат юношата при него. Когато мъченикът застанал пред него, царят започнал по всякакъв начин да го скланя към своето нечестие, ту със заплахи, ту с ласкателство, обещавайки му дарове и почести, и казвал:

- Прекрасни юноша, ако ти пристъпиш към великия Серапис и му принесеш жертва, ще живееш с нас в двореца, ще бъдеш възпитан като цар, и всички ще те почитат и възхваляват, и ще бъдеш щастлив; а ако не ме послушаш, жестоко ще погинеш.

Но младият Мамант мъжествено му отговорил:

- О, царю! Да не бъде това - да се поклоня на бездушните идоли, които вие почитате като богове. Колко безумни сте вие, покланяйки се на дърво и бездушен камък, а не на Живия Бог! Престани да ме прелъстяваш с лукави думи, защото, когато мислиш, че ми оказваш благодеяния, в действителност ме измъчваш, а когато ме измъчваш, с това ми оказваш благодеяние. Знай, че всички обещани ми от тебе благодеяния, дарове и почести за мене биха се оказали тежки мъки, ако бих ги обикнал вместо Христа, а тежките мъки, на които обещавах да ме предадеш за Христовото име, ще бъдат за мене голямо благодеяние, защото смъртта за моя Христос за мене е по-скъпа от всякакви почести и богатства.

Така безстрашно говорел пред царя свети Мамант, имайки в

юношеско тяло разум и сърце на съвършен мъж: защото Божията сила може и малкото момче да покаже като непобедим Голиат (10), “от устата на младенци и кърмачета” да си стъкми похвала (11) и толкова да умъдри малолетното дете, че то да разбира по-добре от старците. Всичко това се изпълнило при младия Мамант: не го убедили думите на беззаконния цар, не го прелъстили даровете, не го изплашили мъченията, които приел с по-голяма радост, отколкото големи почести.

Разгневеният мъчител веднага заповядал да го бият безпощадно. Но свети Мамант понасял мъченията с такова търпение, като че не чувствал никаква болка.

Царят му казвал:

- Само обещавай, че ще принесеш жертва на боговете, и веднага ще бъдеш освободен от мъченията.

Мъченикът отговорил:

- Нито със сърцето си, нито с устата си няма да се отрека от моя Бог и Цар - Иисус Христос, дори и десет хиляди пъти повече рани да ми бъдат нанесени; тези рани ме съединяват с моя възлюбен Господ и аз желая ръцете на моите мъчителите да не се уморяват, защото колкото повече ме бият, толкова повече блага ми доставят от Подвигоположника Христа. Аврелиан, виждайки, че Мамант ни най-малко не се страхува от страданията, заповядал да горят тялото му със свещи. Но огънят, сякаш срамувайки се от тялото на мъченика, не се докоснал до него, а се обърнал срещу лицата на мъчителите. И царят се разпалил от гняв и се възпламенил от ярост по-силно, отколкото Христовият мъченик от вещественния огън: защото колкото мъченикът не обръщал внимание на страданията, толкова сърцето на мъчителя се възпламенявало. Царят заповядал да бият свети Мамант с камъни. Но това страдание за мъченика, преизпълнен с любов към Христа, било толкова

приятно, като че някой го обсипвал с благовонни цветя. Тогава царят, виждайки, че по никакъв начин не може да постигне успех, осъдил мъченика на смърт и заповядал да го хвърлят в морето. Като завързали за шията му оловна тежест, слугите го повели към морето. Но и тук Господ не оставил Своя раб, а “заповядал на Ангелите Си да го опазят” (Пс. 90:11). По пътя към морето му се явил Ангел Господен, блестящ като мълния. Като го видели, слугите оставили свети Мамант и със страх побегнали назад. А Ангелът взел мъченика, отвързал оловната тежест и като го отвел на една висока планина в пустинята, близо до Кесария, му заповядал да живее там.

Живота си в пустинята свети Мамант започнал с пост. На тази планина той постил четиридесет дни и четиридесет нощи и се явил като втори Моисей (Изх. 24:18), в чиито ръце бил даден нов закон: защото към него слязъл глас от небето и жезъл.

Приемайки този жезъл, Мамант, по повеление свише, ударил с него в земята, и начаса от утробата на земята се появило Евангелие. След това той устроил неголяма църква и се молел в нея, четейки светото Евангелие. По Божие повеление при свети Мамант се събирали зверовете от тази пустиня, като овци при пастир, и като разумни същества го слушали и му се покорявали. За храна му служело млякото на дивите зверове, от което правел сирене - и не само за себе си, но и за бедните: защото, след като направел много сирене, той го носел в град Кесария и го раздавал на бедните.

Скоро из цяла Кесария се разпространил слух за Мамант.

Тогава Александър - не този, за когото се спомена по-горе, а друг, - поставен по същото време за наместник в Кападокия, човек жесток и много зъл, узнавайки всичко за светия, го помислил за вълшебник и изпратил войници на коне да го намерят в пустинята и да го доведат при него. Слизайки от планината, свети Мамант сам срещнал конниците и ги попитал кого търсят. Те, мислейки го за овчар, пасящ овцете си на планината, отговорили:

- Търсим Мамант, който живее някъде в тази пустиня; не знаеш ли къде е сега?

- Защо го търсите? - попитал ги блаженият.

Войниците отговорили:

- За него са донесли на наместника, че е вълшебник, и ето, наместникът ни изпрати да го хванем и да го доведем за мъчения.

Тогава той им казал:

- Приятели, ще ви разкажа за него, но преди това влезте в колибата ми и като си починете от труда, подкрепете се с храна.

Войниците тръгнали с него към жилището му и той им предложил сирене. Когато те започнали да ядат, при тях дошли сърни и диви кози, които били свикнали да ги дои подвижникът. Мамант издоил мляко и предложил на войниците да пият, а сам застанал на молитва. И започнали да се събират още повече зверове. Като ги видели, войниците се изплашили, хвърлили храната и дошли при блажения. Той ги успокоил, а след това им казал, че той е същият Мамант, когото търсят. Тогава те му казали:

- Ако сам желаеш да отидеш при наместника, върви с нас; а ако не искаш, пусни ни сами, защото ние не смеем да те водим. Но те молим, направи така, че зверовете да не ни сторят зло.

Свети Мамант успокоил войниците и им наредил да вървят напред.

- Вървете - казал той - първо вие, а след това и аз ще отида сам. Като се отдалечили, войниците очаквали идването на Мамант при градските врати, защото без съмнение вярвали на думите на този дивен мъж и даже не смеели да си помислят нещо лошо за него. А Мамант, вземайки със себе си един лъв, тръгнал след войниците. Когато влязъл през градските врати, лъвът останал с тях; а войниците повели Мамант и го представили на наместника Александър.

Като видял светеца, наместникът веднага започнал да го разпитва:

- Ти ли си този вълшебник, за когото съм слушал?

Светецът отговорил:

- Аз съм раб на Иисуса Христа, Който изпраща спасение на всички вярващи в Него и изпълняващи Неговата воля, а вълхвите и магьосниците предава на вечен огън. Кажи ми: защо ме повика при себе си?

- Затова, че не зная - отговорил наместникът - с какви вълшебства и магии ти дотолкова си укротил дивите и люти зверове, че живееш сред тях и, както съм чувал, заповядваш им като на разумни същества.

На това свети Мамант казал:

- Който служи на Единия, Жив и Истинен Бог, никак няма да се съгласи да живее с идолопоклонници и злодеи. Затова и аз пожелах по-добре да живея със зверовете в пустинята, отколкото с вас в селищата на грешниците. Защото зверовете се укротяват и ми се подчиняват съвсем не с вълшебство, както ти мислиш - аз даже не зная в какво се състои вълшебството, - но те, макар и да са неразумни същества, умеят да се боят от Бога и да почитат Неговите раби. А вие сте много по-неразумни от зверовете, защото не почитате истинния Бог и безчестите Неговите раби, като немилосърдно ги мъчите и убивате.

Като чул тези думи, наместникът се разярил и веднага заповядал да закачат светия мъченик, да го бият и да стържат тялото му с железни остриета. Но мъченикът, макар и да бил много нараняван, понасял всичко това с такова мъжество, сякаш не чувствал никакво страдание: той нито извикал, нито простенал, а само с умиление издигал очи към небето, откъдето очаквал помощ, каквато наистина получил: защото внезапно чул глас от небето, който му казал:

- Дръж се и бъди мъжествен, Мамант!

Този глас чули и много от вярващите, които стояли наблизо и

още повече се утвърдили във вярата. А свети Мамант, напълно укрепен от него, никак не мислел за мъките. Дълго измъчвали светеца, стържейки тялото му; накрая го хвърлили в тъмница, докато приготвят пещта, в която наместникът замислил да го изгори. В тъмницата седели до четиридесет други затворници. Когато те изнемогнали от глад и жажда, свети Мамант се помолил - и ето, през прозорчето долетял гълъб, държащ в устата си храна, светла като бисер и по-сладка от мед; като я сложил пред свети Мамант, гълъбът отлетял. Тази храна се умножила за всички затворници, както някога се умножили в пустинята малкото хлябове за множество народ (Мат. 14:19-20). Като вкусили от тази чудесна храна, затворниците се подкрепили. И отново, по молитвите на свети Мамант, в полунощ вратите на тъмницата се отворили и всички затворници излезли; останал само свети Мамант. Когато пещта се разпалила добре, мъченикът бил изведен от тъмницата и хвърлен в нея. Но Бог, Който някога оросил Вавилонската пещ за тримата отроци (Дан. 3:8), направил същото и за Мамант, и сред горящия пламък изпратил прохлада на Своя раб. Мъченикът, възпявайки и славейки Бога в пещта, прекарал в нея три дни, докато огънят угаснал напълно и въглените станали на пепел. След три дена наместникът, като видял, че Мамант е още жив, се изумил и казал:

- Толкова ли е голяма силата на този вълшебник, че даже огънят не може да се докосне до него?

Мнозина от народа, като видели, че огънят ни най-малко не се докоснал до светеца и не му причинил вреда, познали истинния Бог и приписвайки на Него Единия това чудо, прославяли силата Му.

А безумният наместник не поискал да познае силата на всемогъщия Бог, но като извел мъченика от пещта и видял, че огънят не му е навредил, приписал това на вълшебството и

изрекъл много хули срещу истината. Накрая осъдил мъченика да бъде изяден от зверове. Довели светеца в цирка (12) и пуснали срещу него гладна мечка; но тя, като се приближила, се поклонила на светеца и лежала в нозете му, прегръщайки стъпалата му. След това пуснали леопард, но и той с кротост обгърнал шията му, целувал лицето му и облизвал потта от челото му. В това време притичал към него и един лъв - същият, който дошъл със светеца от пустинята, и като изскочил от цирка, проговорил на светеца с човешки глас (защото Бог, за да яви Своята всемогъща сила, отворил устата на звяра, както някога на Валаамовата ослица) (13), и му казал:

- Ти си моят пастир, който ме пасе в планината!

И като изрекъл това, в същия миг се нахвърлил върху множеството народ, сред който имало и елини, и иудеи, и възрастни, и деца. И по Божия воля вратите на цирка се затворили сами, а звярът разкъсал множество народ, така че и самият наместник едва се спасил: малцина от онези, които били в цирка, успели да избегнат яростта на лъва, който в свирепостта си хващал и разкъсвал всички. Но светецът укротил лъва и го отпратил в пустинята. Наместникът отново хванал светеца и като го въвел повторно в цирка, пуснал срещу него най-свирепия лъв. Но и този лъв за миг станал кротък и легнал в нозете на светеца. Виждайки това, народът гневно скърцал със зъби срещу светеца и викал на наместника:

- Отведи лъва, а ние ще убием с камъни този вълшебник!

*Мъченичество на свети мъченик Мамант
Кесарийски. Фрагмент от миниатюра в стара
ромейска минология*

И започнали да хвърлят камъни по мъченика. Един от езическите жреци, по заповед на мъчителя, силно ударил светеца с тризбец в корема и го разсякъл, така че всичките му вътрешности се изсипали. Свети Мамант ги взел и като ги държал със собствените си ръце, излязъл от града. Една от вярващите жени събирала в съсъд кръвта му, изтичаща като вода. Като извървял 200 сажена, свети Мамант намерил пещера в една каменна скала и заспал в нея. Тук чул глас от небето, призоваващ го в небесните обители и с радост предал духа си в ръцете на Господа, за Когото усърдно пострадал (14).

Така свети Мамант приел мъченически венец. Светите му мощи били погребани от вярващите на мястото, на което завършил живота си и там ставали много изцеления и чудеса, както става ясно от думите на свети Василий Велики, който в своята проповед към народа в памет на мъченик Мамант казал:

“Споменавайте светия мъченик - тези, които са го видели във видение, които от живеещите на това място го имат за свой помощник, на когото от призоваващите неговото име е помогнал на дело, когото от заблудените в живота е поучил, които е изцелил от недъзи, чиито деца, вече умрели, отново е върнал към живот, чийто живот е продължил - всички, събрали се заедно, принасяйте хвала на мъченика”.

Когато Юлиан Отстъпник (15), по това време още млад и желаещ да остави след себе си паметник на благочестието (макар че още тогава бил вълк в овча кожа), започнал да строи над гробницата на свети Мамант великолепна църква в негова чест (правейки това не от благочестие, а от тщеславие и лицемерие), тогава наистина могло да се види преславно чудо. Защото това, което се построявало през деня, през нощта се разрушавало: поставените стълбове се превръщали в купчина развалини; едни от камъните не успявали да се задържат в стената, други ставали твърди, така че било невъзможно да се дялат; трети се разпадали на прах; всяка сутрин намирали цимента и тухлите разпилени от вятъра и ответи от мястото си. И това било за изобличение на зловерието на Юлиан, и знамение за бъдещото му гонение срещу Църквата Божия. Такова чудо се извършило на гроба на светеца: той не желал в негова чест да бъде построена църква за тези, на които в скоро време предстояло гонение за истинската вяра. По молитвите на Твоя мъченик Мамант, Господи, покажи ни личби за добро и ни избави от гонещите ни, за да Те славим заедно с Отца и Светия Дух во веки. Амин.

Тропарь мученику Маманту

глас 4

Мученик Тво́й, Го́споди, Ма́мант/ во страда́нии сво́ем венéц
прият нетлénный от Тебé, Бо́га на́шего:/ имéяй бо крéпость
Твою́,/ мучи́телей низложи́,/ сокруши́ и де́монов немощны́я

дѣрзости. / Того моли́твами// спаси́ ду́ши на́ша.

(Перевод: Мученик Твой, Господи, Мамант подвигом своим венец нетленный получил от Тебя, Бога нашего; ибо он, имея силу Твою, мучителей низложил, сокрушил и демонов немощные дерзости. По молитвам его, Христе Боже, спаси души наши.)

Кондак мученику Маманту

глас 3

Жезло́м, свя́те, от Бо́га тебе́ да́нным,/ лю́ди тво́я упаси́ на па́житех живоно́сных,/ зве́ри же неvíдимыя и неукроти́мыя/ сокруши́ под но́ги тя пою́щих,/ я́ко вси, и́же в беда́х,// предста́теля тя те́пла, Ма́манте, и́мут.

(Със своя жезъл, свети, даден ти от Бога, паси твоите люде на живоносните пасбища; съкруши видимите и невидими зверове под нозете на възпяващите те: защото всички, които са в беда, те имат за топъл застъпник, Маманте.)

1. Пафлагония - провинция на Римската империя, намираща се в южната част на Мала Азия

2. Патриции - висше съсловие в Римската империя.

3. Гангър - главният град на Пафлагония.

4. Името Кесария носели няколко града. Кесария, главният град на римската провинция Кападокия, впоследствие бил разрушен от земетресение.

5. Пс. 32:15 (слав.). Насаме, тоест поотделно. Господ знае делата на всички хора, защото Той Сам е сътворил и сътворява всеки човек, всяка душа и всяко сърце.

6. Император Аврелиан царувал от 270 до 275 г.

7. Прем. 4:9. Тоест свети Мамант имал такава мъдрост, каквато може да има само старец, украсен със седини и опитен, и в своя живот се отличавал с такова нравствено съвършенство, каквото се достига след продължителна борба със страстите.

8. Серапис - езическо божество; изобразява се във вид на мъж на трон, със скиптър в ръцете и орел в нозете; на главата си има кошница, символ на изобилието. Това божество олицетворявало мъжествената и производителна сила на природата. По времето на свети Мамант почитането на този идол било особено разпространено в Римската империя.

9. Град Еги се намирал в провинция Киликия, в Мала Азия, при Иския залив.

10. Голиат - известен библейски великан (висок 4 арш. и 4,5 вершока), филистимец, смятан за непобедим и паднал в единоборство с Давид (виж 1 Царств. гл. 17).

11. Пс. 8:3 (виж Мат. 21:16), тоест славата на Божието име е толкова осезаема на земята, че даже кърмачетата, без да съзнават, я усещат и славословят Господа.

12. Цирк се наричала площадка, оградена отвсякъде с пейки или стена. Там ставали състезанията на борците помежду им или със зверовете. На тази площадка или арена хвърляли и християните, след което пускали хищни зверове, които държали в отделни клетки близо до цирка.

13. Числ. 22:38. Валаам - ветхозаветен пророк. За него се разказва в 22, 23, 24 и 29 гл. на кн. Числа, споменава се и във II посл. на апостол Петър (15:16).

14. Свети Мамант
загинал в 275 година.

15. Император
Юлиан царувал от
361 до 363 г.

Ставайки
император, той
отстъпил от
християнската
вяра и си
поставил за
задача на живота
си
възстановяването
на езичеството,
поради което и се
нарича
Отстъпник.

В памет на 3618-те мъченици, пострадали в Никомидия (IV в.)

При царуването на римските императори Диоклетиан и Максимиан* в Никомидия** пострадали за Христа 3618 мъченици, дошли от Александрия.

** В 284 г. Римската империя се разделила на Източна и Западна: Източната управлявал Диоклетиан, а Западната - неговият приятел Максимиан, царували от 284 до 305 г.*

*** Никомидия - столица на Източната империя, резиденция на император Диоклетиан.*

След убийството на свети Петър, архиепископ Александрийски, убийците му повярвали в Господа, заедно с всичките си домашни и с много други, желаещи да умрат за

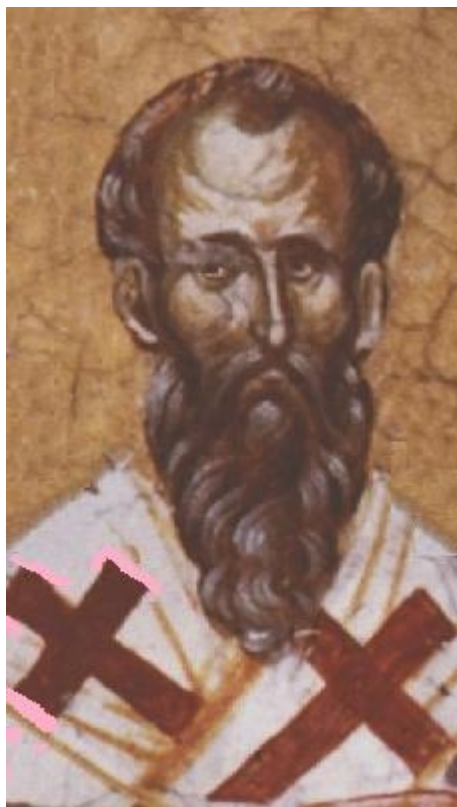
Христа. Вземайки със себе си жените и децата си и всичките си близки, те доброволно отишли в Никомидия на мъчение за Христа и се явили пред царя, възкликвайки: “Ние сме християни!”.

Като чул това, Диоклетиан се смутил и отначало посредством ласкателства ги увещавал да се отрекат от Разпнатия, но когато те не се подчинили, заповядал на войниците да ги посекаат пред него с мечове и да хвърлят телата им в планинските пропасти.

Много години по-късно честните мощи на светите мъченици били намерени, поради последвалите от тях чудеса.

Житие на свети Иоан Постник, патриарх Константинополски

(† 595 г.)

Светителят Иоан се родил в Константинопол; и се подвизавал по времето на царете Юстин (1), Тиберий (2) и Маврикий (3). Първоначално бил майстор на златни изделия; по своя добродетелен живот бил мъж благочестив, обичащ нищетата, страннолюбив и богобоязлив.

Като приел в дома си един палестински монах на име

Евсевий, Иоан живеел заедно с него. Веднъж, когато вървели заедно, този монах бил от дясната му страна. Неочаквано чул, че някакъв непознат му казва: “Не бива, отче, да вървиш от дясната страна на великия”. Това било Божие предзнаменование за Иоан, че ще му бъде поверено великото архиерейско служение. Монахът го разказал на блажения Евтихий, патриарх Константинополски (4), който започнал да увещава Иоан да приеме пострижение, тъй като го смятал за достоен да бъде в църковния причт.

(1) Юстин II Младши - източноримски император; царувал от 565 до 578 г.

(2) Тиверий - приемник на Юстин II, царувал от 578 до 582 г.

(3) Приемник на Тиверий, царувал от 582 до 602 г.

(4) Евтихий най-напред бил патриарх от 552 до 565 г.; след него, в продължение на пет години, бил патриарх Иоан III Схоластик; след това Евтихий отново бил възведен в патриаршество и бил патриарх до самата си смърт в 582 г., когато на негово място бил възведен свети Иоан IV Постник.

Стойки на молитва в църквата на свети Лаврентий, свети Иоан имал следното откровение: в олтара той видял множество светии, които обличали върху себе си бели, блестящи дрехи и пеели прекрасни песнопения. След това от олтара излязъл някакъв човек със съсъд, от който щедро раздавал милостиня на множеството събрали се бедни; но съсъдът не оставал празен. Когато един от бедните възкликнал: “Господи, помилуй, кога най-сетне ще се изпразни този съсъд!” - и съсъдът веднага се изпразнил. Това откровение накарало преподобния да се замисли и той се удивлявал на видението, което било предзнаменование както

за бъдещия му сан, така и за голямата му щедрост към бедните.

След известно време Константинополският патриарх Евтихий починал и, по Божия воля, свети Йоан, като достоен, бил избран и предназначен за ръкоположение, но не се съгласявал, докато не видял следното страшно видение: от едната страна се виждало море, стигащо до небесата, и страшна огнена пещ; от другата страна - множество ангели, които му казвали: "Ти не приемаш престола - нека бъде някой друг, но ти ще бъдеш наказан от всички нас".

След като ангелите заплашително му казали това, той, макар и против желанието си, се покорил и бил поставен за Константинополски патриарх. В този сан той водел постнически и добродетелен живот до самата си смърт, както свидетелстват за това чудесата му. С молитвата си и кръстното знамение той укротил силно морско вълнение. Направил да прогледне един слепец на име Йоан, от Газа*, полагайки на очите му частица от Тялото Христово с думите: "Изцелилият слепия по рождение, да изцели и тебе", и слепият начаса прогледнал.

** Газа е разположена на брега на Средиземно море. В древността била един от петте най-известни филистимски градове и служел за граница на хананейците в Южна Палестина. В Новия Завет за Газа се споменава само в историята за обръщането на велможата на етиопската царица Кондакия (Деян. 8:25). От IV в. Газа била вече християнски град, а през VII в. била покорена от мюсюлманите. Бел.ред.*

Веднъж, по Божие допущение, в Константинопол имало страшен мор. Преподобният се молел Бог да отклони Своя праведен гняв. На един от верните си слуги заповядал да

вземе два съсѣда - единият пълнен с малки камъчета, а другият празен, да стои на мястото, където донасяли мъртвите и да ги брои, пускайки камъчета от пълния съсѣд в празния. Първия ден слугата изброил триста двадесет и трима мъртвѣци и съобщил за това на светеца. Свети Йоан предсказал, че морът ще се прекрати; което започнало да се сбѣдва с всеки изминат ден, защото втория ден слугата, който стоял там и броял донесените мъртвѣци, видял, че са по-малко, третия ден - още по-малко, а в неделя, според предсказанието на светеца и по молитвите му, морът окончателно се прекратил.

Въздържанието на свети Йоан било такова, че шест дни не вкусвал никаква храна, а на седмия - малко плодове: или пъпеши, или грозде, или смокини. Така се хранел през цялото време на своето светителство. Спял съвсем малко, и то седейки; при това завързвал неголяма врѣвчица за една свещ и слагал съд с вода, та когато свещта догори и врѣвчицата падне в съда, се чувал шум, който го събуждал. Светецът постоянно пребивавал в молитва и подвизи, борейки се със страстите. Многократно обръщал в бягство нашествието на другородци и избавял от гибел града със своите молитви и пост; опазил паството си невредимо от видими и невидими врагове; бил много милостив, бил баща на сираците, хранител на бедните, защитник на обидените, ревнител по Бога, изкоренител на всяко зло.

Веднѣж в петѣк на светеца било известно, че на другия ден ще има конно състезание: тогава било събота на Петдесетница. И светецът отговорил: "Да няма конно състезание в светата Петдесетница!" и паднал на колене, се молел на Бога да се яви някакво знамение за осуетяване на това дело. Когато всички се събрали и състезанието започнало, внезапно се надигнала силна буря, с грѣм и мълнии, завалял дѣжд и силен град и от страх всички се разбягали от зрелището.

Преподобният имал и власт да изгонва нечистите духове. Една жена, която имала бесноват мъж, го завела при един пустинник, но той ѝ казал: "Иди при светейшия Иоан, патриарх Константинополски - той ще изцели мъжа ти". Като изпълнила това, жената получила желаното и заедно с мъжа си, изцелен от преподобния, си отишла с радост у дома. И изобщо много болни получавали изцеление от светеца. Много жени по неговите молитви се освобождавали от безплодието.

Така, пасейки словесното стадо, преподобният в почтена старост достигнал блажена кончина и преминал от земята в небесните обители*. Когато тялото на светеца вече лежало мъртво, при него дошъл да се прости известният началник на областта Нил, навел се и го целунал. А светецът, бидейки мъртъв, пред очите на всички и за тяхно удивление прошепнал на началника няколко думи на ухото, които той на никого не казал.

* Това станало на 2 септември 595 г. след Рождество Христово. Бел.ред.

Погребали свети Иоан в олтара на светите Апостоли, като достоен за такава чест, прославяйки и благославяйки дивния в светиите Бог - Отец и Син, и Свети Дух. Амин.

Тропарь святителю Иоанну Постнику, патриарху Константинопольскому, глас 4

Правѣло вѣры и образ крѣтости,/ воздержанія учителя/ яви́
тя ста́ду твоemú/ яже вѣщѣй ѣстина:/ сего́ ра́ди стяжа́л еси́
смирѣнием вы́сокая,/ нището́ю богáтая,/ ѳ́тче Иоáнне,/ моли́
Христá Бо́га// спастѣ́ся душáм нáшим.

Кондак святителям Александру, Иоанну Постнику и Павлу Новому, патриархам Константинопольским, глас

Христóвою любóвию распалáеми, слáвнии,/ и ярém Егó
приёмшии — Крест Честный,/ подражáтели Тогó житиá
яв́истеся/ и Божéственныя слáвы Егó причáстницы бы́сте,/
Алексáндре богомúдре со Иоáнном чúдным и Пáвлом слáвным.
/ Темже, Престо́лу Егó предстоя́ще,// прилежно моли́теся за
ду́ши на́ша.

*(Перевод: Любовью ко Христу воспламеняясь,
прославляемые, и Его ярмо подняв - Крест Почитаемый, вы
стали подражателями Его жизни и были причастниками
Божественной славы Его, Александр Богомудрый с Иоанном
удивительным и Павлом прославляемым. Потому, Престолу
Его предстоя, настойчиво молитесь о душах наших.)*

ЧЕТИ-МИНЕНТЕ

{{_LINK1_}}